

Doorstroomprotocol groep 2

Inleiding

De Wet op het primair onderwijs schrijft voor dat ieder kind recht heeft op een ononderbroken ontwikkeling. In principe doorlopen leerlingen de basisschool in 8 jaar. Deze wet stelt tevens dat het onderwijs moet worden afgestemd op de voortgang in de ontwikkeling van de leerling. Het leerstofaanbod dient daarom rekening te houden met differentiatie naar tempo, niveau, leertijd en instructiebehoefte. In gevallen waar leerlingen specifieke ondersteuning nodig hebben, dient er planmatig te worden gewerkt aan de aspecten van hun ontwikkeling die extra aandacht vereisen. Als blijkt dat deze specifieke ondersteuning (op zorgniveau 3) niet het gewenste resultaat heeft opgeleverd, kan overwogen worden om kleuterverlenging of versnelling toe te passen.

Dit doorstroomprotocol richt zich specifiek op kleuters. We beschrijven hierin hoe wij als school omgaan met de doorstroom van groep 1 naar groep 2, van groep 2 naar groep 3, kleuterverlenging en versnelling.

Inhoud

Inleiding	0
Kleutergroep 1-2	1
1.1 Plaatsingscriteria.....	1
1.2 Kleuterverlenging	1
1.3 Kleuterversnelling.....	3
1.4 Overgang van groep 1 naar groep 2 én groep 2 naar 3	3
Tijdspad doorstroomprotocol	5
Bijlage	6
Cruciale lees- en rekendoelen	6

Kleutergroep 1-2

1.1 Plaatsingscriteria

Bij aanvang van de onderwijsloopbaan plaatsen wij leerlingen volgens onderstaande criteria:

- Periode 1 september t/m 31 december: plaatsing in groep 1
- Periode vanaf 1 januari: plaatsing in groep 0, na zomervakantie in groep 1. Deze kinderen starten het schooljaar erop in principe in groep 2.
- Periode 4 weken vóór start zomervakantie: stromen er in principe geen nieuwe leerlingen meer in

Toelichting: Het is belangrijk om te benadrukken dat zeker niet alleen de geboortedatum bepalend is, maar vooral de individuele ontwikkeling van het kind. Ons streven is om ons aanbod dusdanig in te richten dat kinderen maximaal de kans krijgen om zich te ontwikkelen. In principe hebben leerlingen die voor 1 januari jarig zijn en dus in de maanden oktober tot en met december op school zijn gestart, na 1,5 jaar de mogelijkheid om door te stromen naar groep 3. Voor sommige kinderen is deze tijd echter onvoldoende om zich optimaal te ontwikkelen. In dat geval stromen kinderen na 2,5 jaar uit naar groep 3.

1.2 Kleuterverlenging

Wij spreken over kleuterverlenging bij leerlingen die een jaar extra in groep 2 blijven. Van zittenblijven is in groep 1 en 2 geen sprake. Kleuterverlenging kan voorkomen wanneer een leerling nog niet voldoende is ontwikkeld om door te stromen naar groep 3. Wanneer school kleuterverlenging overweegt, wordt dit aan de hand van verschillende criteria besproken met de kleutercommissie in het 'doorstroomoverleg 2-3'.

De kleutercommissie bestaat uit de kleuterleerkracht(en), groep 3 leerkracht(en), directie en de ondersteuningscoördinator. Tijdens dit overleg wordt de algehele ontwikkeling besproken.

We kijken hierbij naar onderstaande aspecten:

Bij sociaal-emotionele ontwikkeling;

- Zelfbeeld
- Zelfvertrouwen
- Zelfstandigheid
- Zelfredzaamheid
- Intrinsieke motivatie
- Weerbaarheid
- Omgang met andere kinderen
- Concentratie
- Taakgerichtheid

Bij didactische ontwikkeling;

- Beheersing cruciale doelen leerjaar 2
- Ontluikende- en beginnende geletterdheid
- Beginnende gecijferdheid
- (auditieve) informatieverwerking
- Mondelinge taalvaardigheid

Bij motorische ontwikkeling staat de volgende hoofdvraag centraal: 'Is de leerling voldoende in staat om het lees- en schrijfproces op te pakken?'

Wanneer bovenstaande aspecten nog onvoldoende duidelijkheid geven, brengen wij met behulp van de schoolrijpheidsindicaties (Stevens, 2023) in beeld gebracht in welk ontwikkelingsniveau het kind zich bevindt. Op die manier hebben we meer richting op welke benadering het meest passend is voor het kind. We onderscheiden een kleutergerichte (groep 1-2) en schoolgerichte benadering (groep 3+).

De aspecten zoals hierboven beschreven zijn bespreekpunten en dus zeker geen kijkwijzer/afvinklijstje. In overleg met ouders, tijdens oudergesprekken (en eventueel tussendoor), wordt de ontwikkeling van het kind besproken.

Enkele mogelijke redenen voor kleuterverlenging kunnen zijn:

1. Sociaal-emotionele ontwikkeling; als een kleuter moeite heeft met sociale interacties, conflictoplossing of emotionele zelfregulatie, kan kleuterverlenging worden overwogen om meer tijd te geven voor de ontwikkeling van deze vaardigheden.
2. Didactische ontwikkeling; als een kleuter nog niet beschikt over de vereiste vaardigheden op het gebied van taal, rekenen en algemene kennis om succesvol door te gaan naar groep 3, kan kleuterverlenging helpen om deze vaardigheden te versterken.
3. Rijpheid; soms heeft een kleuter nog niet voldoende rijpheid of zelfstandigheid bereikt om te kunnen omgaan met het meer gestructureerde en schoolse karakter van groep 3. Kleuterverlenging kan de kans bieden om op deze aspecten te groeien.

Het besluit tot kleuterverlenging wordt altijd zorgvuldig genomen en houdt rekening met de specifieke behoeften en ontwikkeling van de leerling. Daarnaast is het van belang te vermelden dat de inspectie van school verwacht dat er sterke argumenten zijn om te besluiten dat kleuterverlenging het meest passend is.

Voor kleuterverlenging gelden de volgende afspraken:

- Er moet sprake zijn van een continue ontwikkeling, waarbij de kinderen worden bediend in de zone van de naaste ontwikkeling.
- De leerling wordt besproken tijdens het ambitiegesprek van de groep (groeps- en leerlingbespreking tussen leerkracht en ondersteuningscoördinator).
- De school moet overtuigd zijn dat kleuterverlenging een meerwaarde heeft. Indien na bespreking in de kleutercommissie de school nog twijfel heeft, dan is de stem van ouders doorslaggevend. Wanneer er in de kleutercommissie geen twijfel bestaat, is de uitkomst hiervan definitief.
- Ouders worden in een zo vroeg mogelijk stadium ingelicht over het voornemen tot verlenging, uiterlijk tijdens een gesprek in februari.

De volgende vijf uitgangspunten worden bij kleuterverlenging gehanteerd:

- Voorafgaand aan de kleuterverlenging is er ondersteuning geboden op zorgniveau 3, passend bij de onderwijs- en ondersteuningsbehoeften van de leerling.
- Bij kleuterverlenging wordt de leerling tijdens de ambitiegesprekken en mogelijk tussentijds, besproken met de ondersteuningscoördinator en dient er een passend plan opgesteld te worden.
- Ouders worden ten alle tijden over extra aanbod geïnformeerd.
- Kleuterverlenging wordt ten alle tijden besproken in de 'kleutercommissie'.

1.3 Kleuterversnelling

Met kleuterversnelling wordt een kleuter bedoeld die doorstroomt naar een hogere groep, waarbij dit niet conform zijn/haar leeftijd is.

Het onderwijs op OBS SamenWijs is doelgericht en sluit aan op de ontwikkeling van leerlingen. Toch is het mogelijk dat kleuterversnelling wordt overwogen. Dit gebeurt wanneer de leerling aantoonbaar ver voorloopt op leeftijdsgenoten op verschillende ontwikkelingsgebieden, waaronder didactische vaardigheden, sociale vaardigheden en zelfstandigheid.

De volgende vier uitgangspunten worden bij kleuterverlenging of versnelling gehanteerd:

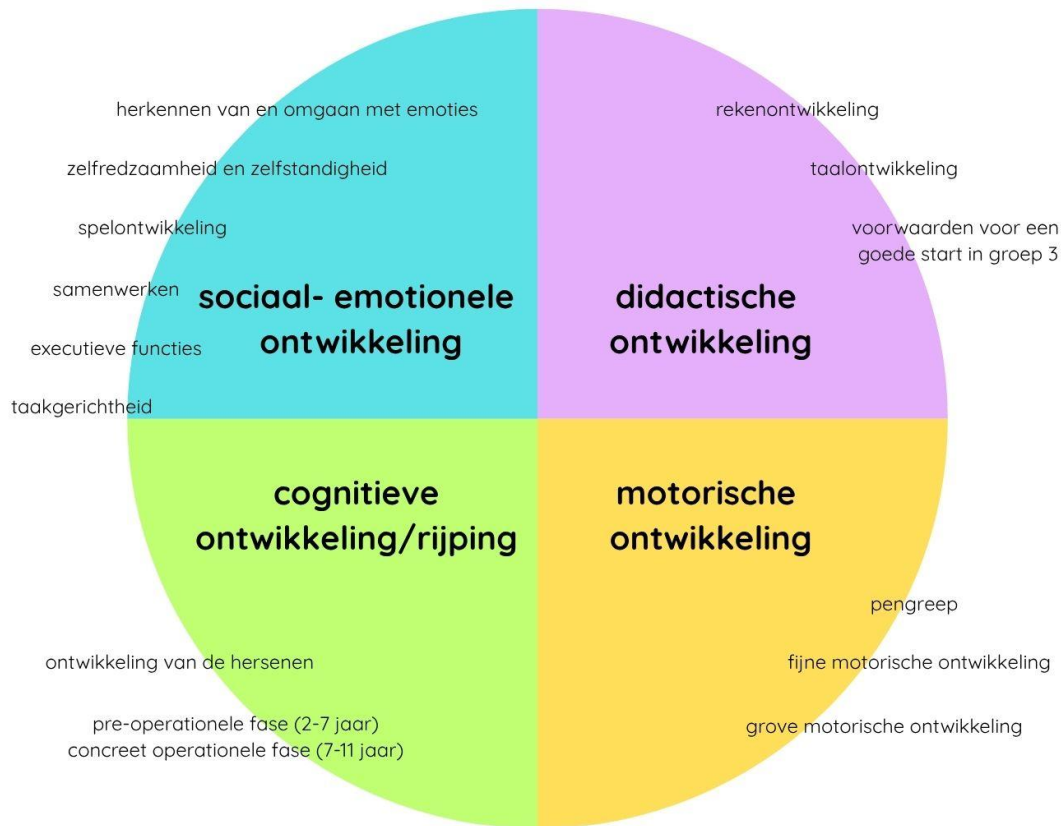
- Voorafgaand aan de kleuterversnelling is er ondersteuning geboden op zorgniveau 3, passend bij de onderwijs- en ondersteuningsbehoeften van de leerling.
- Bij kleuterversnelling wordt de leerling tijdens de ambitiegesprekken en mogelijk tussentijds, besproken met de ondersteuningscoördinator en dient er een passend plan opgesteld te worden.
- Ouders worden ten alle tijden over extra aanbod geïnformeerd.
- Kleuterversnelling wordt ten alle tijden besproken in de 'kleutercommissie'.

Voor kleuterversnelling gelden de volgende afspraken:

- Er moet sprake zijn van een continue ontwikkeling, waarbij de kinderen worden bediend in de zone van de naaste ontwikkeling.
- De leerling wordt besproken tijdens het ambitiegesprek van de groep (groeps- en leerlingbespreking tussen leerkracht en ondersteuningscoördinator).
- De school moet overtuigd zijn dat kleuterversnelling een meerwaarde heeft. Indien na bespreking in de kleutercommissie de school nog twijfel heeft, dan is de stem van ouders doorslaggevend. Wanneer er in de kleutercommissie geen twijfel bestaat, is de uitkomst hiervan definitief.
- Ouders worden in een zo vroeg mogelijk stadium ingelicht over het voornemen tot versnelling, uiterlijk tijdens een gesprek in februari.

1.4 Overgang van groep 1 naar groep 2 én groep 2 naar 3

De doorstroom is gebaseerd op de ontwikkelingsgroei van de leerling. Om deze ontwikkeling te volgen en inzichtelijk te maken, maken we gebruik van het observatiesysteem 'Mijn Kleutergroep'. In dit observatiesysteem staan specifieke aanbods- en beheersingsdoelen toegevoegd voor groep 1 en 2, die leerkrachten ondersteunen in het monitoren en vormgeven van passend onderwijs. Ook de volgende aspecten worden hierin meegenomen:

Groep 2 of groep 3?

1. Wat als een kind op didactische gebied achterblijft?
2. Wat als een kind op motorisch gebied nog niet voldoende ontwikkeld is?
3. Wat als een kind cognitief/rijping meer tijd nodig heeft?
4. Wat als een kind sociaal emotioneel meer tijd nodig heeft?

Tijdspad doorstroomprotocol

Periode	Tijdspad
Mei – juni Eind groep 1	Gesprek met ouders. Signalen en zorgen tot betrekking doorstroom 2-3 worden gedeeld aan de hand van “Mijn Kleutergroep”.
Augustus Groep 2	Kennismakingsgesprek (verplicht) met ouders en delen we eerste doelen waar de focus op ligt.
November Groep 2	Ontwikkelgesprek met ouders (verplicht).
Januari Groep 1 en 2	Leerlingenoverleg met kleutercommissie.
Maart Groep 2	Ontwikkelgesprek met ouders (verplicht). Twijfels over overgang naar groep 3 worden uiterlijk met dit gesprek besproken. Eerste beslismoment.
April Groep 1 en 2	Leerlingenoverleg met kleutercommissie.
Mei Groep 2	Gesprek met ouders over de definitieve keuze doorstroom naar groep 3. Tweede beslismoment.

Bijlage

Cruciale lees- en rekendoelen

Cruciale doelen (minimaal) taal eind groep 2
Fonemisch bewustzijn en alfabetisch principe • Herkennen en gebruiken van eindrijm (EDI) • Kan begin- en eind- (en –midden) klank benoemen van een MKM - woord • Beheerst de auditieve synthese en analyse van MKM woorden • Functie van geschreven taal begrijpen • Begrijpen dat letters met klanken corresponderen (foneem-grafeem koppeling) (EDI) - Gebruik maken van klankgebaren - Aandacht besteden aan k, m, r, l, s, p, n, w, g, d, j, v, z, t • Kunnen woorden in zinnen onderscheiden (EDI) • Visuele geheugen en discriminatie (EDI)
Voorbereidend schrijven • Spelen met lettertekens in doorgaande lijn naar groep 3 (benoemen en schrijven) • Weten dat je van links naar rechts schrijft/leest
Motoriek • Schrijfdans (schrijfpatronen) • Pengreep (pols en open)
Lezen • Begrijpend lezen/luisteren - Boek lezen nav taxonomie van Bloom (voorspellen, samenvatten en vragen) • Leesplezier

Cruciale doelen (minimaal) rekenen eind groep 2
Getallen en getalbegrip Doorleeft de getallen t/m 20. Kan resultaatief t/m 20 tellen. Kan de buurgetallen t/m 20 benoemen. Kan de cijfers t/m 20 herkennen en benoemen. Doortellen en teruggellen vanaf willekeurige getallen.
Rekentaal (getallen en getalbegrip) Beheerst de begrippen rond hoeveelheden zoals meer/minder, meeste/minste, evenveel, weinig/veel, alles/niets, ongeveer, hoeveel Beheerst de begrippen rond getallen zoals groter/ kleiner, grootste/kleinste/gelijk.
Getallen en bewerkingen Tellen met sprongen 2,5,10 t/m 20. Kan hoeveelheden handig tellen door structureren, groeperen, op een rij leggen. Beheerst de 5 structuur. Hoeveelheden t/m 6 herkennen zonder te tellen (gestructureerd en ongestructureerd). Kan verkort tellen (doortellen) t/m 12. Kan handelend optellen en aftrekken in spelsituaties.

Rekentaal (getallen en bewerkingen)

Beheerst de begrippen splitsen, delen, optellen, aftrekken, erbij en eraf, verschil, samen, totaal, bij elkaar.

Beheerst de begrippen rond delen, zoals eerlijk, oneerlijk, delen, verdelen, over en evenveel.

Metten en meetkunde: Tijd

Heeft tijdsbesef: dagdelen (ochtend, middag, avond, nacht), dag (gisteren, vandaag, morgen), week, seizoen.

(Her)kent chronologische volgorde.

Rekentaal (tijd)

Beheerst begrippen rond tijdsindeling zoals namen van de dagen van de week, delen van de dag, seizoenen en namen van de maanden.

Metten en meetkunde: Geld

Heeft kennis van het bestaan van € 1, € 2, € 5, € 10.

Rekentaal (geld)

Beheerst begrippen: gepast betalen, briefgeld, muntgeld.